

عدد: ۱۱ - ۵۹ (ایکنجی سنه) ۱۲ : محرم ۱۳۱۸

جمعه

۲۸ نisan ۱۳۱۶ ۱۱ مایس ۱۹۰۰ (ایکنجی جلد)

ارتقا

ادبیات . فنون ع-کریه و بحریه .
و تاربخ و تجارت و زراعت و صنایع
و معارف و امور نافعہ و اکادمی فقراندن
تحت مصور جریده در . هر نوع خصوصیات
ایچون غرضه ناکمدیری طاهر بکه مراجعت اولنور

Bureaux: 40, rue de la Sublime-Porte,
(Imprimerie Tahir bey) Stamboul.

(ارتقا) ناک : تاسول وطنه
ایچون بر سنه ناک آونسی ۳۲
غروشدن بوسته بولی مقبولدر .
صنائی مایلمه ارباب فیده آچیقدر . هر انی قلم
ضوتان یاره بیلیر . مرکزی باب عالی
حاده سنده « معلومات » اداره خانه سیدر .

Journal illustré IRTIKA

شمذیلک جمعه کونلری نشر اولنور

نسخه سی : ۲۰ پاره یه در

نسخه سی : ۲۰ پاره یه در

نصل تفریق و تمیز یاده بپسوند؟ برینه جدی، دیگرینه محض بر ذوق، وقت کیکرمک ایچون ظهور ایدن بوعشق دایب امرده یالکزر بر نظر، برخلجانلی تبسم ایله، کچیریلور ایسه صوکره لری کوز یاشلرلی، خلجلانلی، اضطرابلی، مأوسیتلی، سرزنشلی، احتوا ایدن جدی بر محبتیه دال اوله بیه جک اولان مکتوبلر باشلار! الحاصل اومدهش خسته لک علامتندن اولان، فقط ساخته بولنان بواحوال، اونی چاره ایچون بر حقیقت محضه اولمندن بشقه نه حل اولنه ییلور؟.. شمدیه قدر بویه بر قاجه عشقه تصادف اتمهش، و بویوک درجه ظلمتی ایته اقوموش، ایشتمش ایسه دینه حسینی، بوک ایستامغه مقتدر، جدی و سسودازده کی کوردیکی اوو فامزک بویه بر سنکین قلبه مالک اولدیغه قائل اولماز!!.. الدینی مکتوبلر، دیکه دیکی سوزلر، قلب عقیقه بر درجه ده خلجان و برر؛ کوز یاشلری، آرتاق متادی برحاله کلیر، لیل بلداخیال آمیز رؤیالره، اضطرابات مدهشه ایله کیمکه باشلار!!.. ایلرجه تمادی ایدن بومغنی خسته لق متاثر قلبک جریحه سنی برقات ده توسیع ایدر! توسع محبت ترقیات زمانیه ایله متناسب کیدر کیدر. ابون واقف حقیقت اولدقلری حالده کریمه لرنده اصلا کورمدکلری بوحالی نه به حل ایده جکلری بیلمز لر، انلری ده بر تأسف وضجرت آلیر.

اوا یسه هیج برشیه اکلنمز، هیج برشیدن مثلاً ذولماز، یالکزر اونی کورمک، آه یالکزر کندیشنه «برائیس روح» کبی تلق ایستدیکي اونکله بولنق ایست، هیات.. بیلمز که برجان اولق اوزره طایندیه، اونک سعادت حیاتی تسمیم ایدیور! اوارزو واهماک کندیکه تشدد ایدر! برکون الدینی مکتوب بر موعده ملاقات بیلدیریر یاخود تمین اولنمغنی رجا ایدر، طبیی او یچاره خواهشه قبول ایدر، تمین قلنان محله بولوشورلر، اگر او عمل - اینلر اینارینه، مناقب روحیه نک دیکنمه سته مساعد برر ایسه اوراده ایشدیکي کندیشنه طائل برنغمه کی کلن، امیدلر سرین سوزلر قلب جریحه داره، بتون بتون جبارت و برر.

کندی عاشقندن ده جادی برعاشق تصور ایدمزم، امیدلری، خلیاری، امالری، الحاصل هر بریشی اونک اوزرنده اولدینی حالده اورادن، و عاشق دل آشوبدن مفارقت ایلر، اوزمانده اخذ ایده بیلدیکي طائل امیدلره اصرار اوقات اتمک باشلار. آسانی ملاقاتده - و یاخود تعبیر عاشقانه سیله، هنگام وصالده و ردیکي تأمینان و فاطر قدراری اولدیشنه قانع اولور. ارق عاشقندن هیج بروجهله شبه ایتمز!!..

بویهله ایچه بر زمان مرور ایدر!!.. فقط برکون کاورک مقتون، مهور اوزون زمان کوزدن نهان اولور. بوغبویت معشوقه صاف طرفندن ایلک اونجه خسته اولمهندن و یاخود بر مشغولیت مهمه دن ایلر و کدیکندن بشقه برشیه حل اولنمماقی طبعی ایدر. فقط بوحال بویه دوام ایتمز، برکون تصادفده کوردیکی طور لاقیدی ارده محبت صمیمیه معادل بررودت حاصل اولدینی اکلاتیر، لکن نه امیدده بر دوام اوله رق، بوعدم ثباتک کندیشنک اثر صفوتی اولدینی بوصافیت او عاشقنی وجدانک حاتی صیقلدینی در خاطر ایدمزم!!.. هر احتیاله قارش اونی بردها کورمک، بوحال نهدن ایلر و کدیکنی اکلامق ایست؛ بر تصادف ده وقوع بولور، ایشته بو تصادف اوقب مضطربی بتون بتون ریجیده مایلر، آرلرنده تعاطی قلنان سوزلر، ذاتاً تزلزه اوغرامش اولان بوعششق روایاتی بتون بتون قطع ایلر، ایشته اوزمان عاشق حقیق دیه بیلدیکي، صمیمی دیه طایندیه کیمسه نک نصل بر خودکام اولدینی تمامیه اکلار، لکن واسفاهه بویک کچسدر!!.. صاعقه به طوولمشجه سته برحرکتله اورادن آرمغه مجبور اولور! قلبنده عشق و محبت قارشی غریب بر حس اویایر!!.. اونک اسمنی اغزینه آلامغه، بردهاده کسه نی سوممه که عزم ایدر!!.. لکن، بربرده بر عاشقندن، بر محبتدن بحث اولندینی وقت، نه اونی، اونک زمان محبتی، چکدیکي اضطرابلی، حس ایستدیکي الملری، برر، بعد اعماق خاطر انده تجسم ایدر! قلبنک برکوشه سنده بولنان مددهش یاره سزلامغه باشلار، «نی وفالره» دیه قیادواشتکدن کندینی منع ایدمزم؟ عجا او - نی وفالر - خراب آیتش اولدقلری یچاره لری، ریجیده قلقلری قلبلری در خاطر ایدرک، سنکین قلبلری بران ایچون اولسون ترک درشتی و سختی ایله رک هیج وجدانا مضطرب اولمازلری؟

ف. ترهت

تقدید

انسان؛ فیوض نامتناهی ایچنده فکری، بو فکرک منبئی روحنی تربیه و سیمنا تهب ایدر. بواصول تهب و تمیز ایچمه تهب روح مختلف صورته جلوه نمادر که بوندده تحول افکار و تبدل احساس کی حالات ظهور ایدر. ایشته کوزلک حقدده افکار برشر مختلفدر. انسان کندوسنه ذوق آور اولان شیرلی انجذاب درونله سور، منفوری اولانلری برحس نفرته ردایلر. بشری، محنت تاریخنده نامیداخلقته قدر تمیق ایدم. بو بورغونلق

بزمینه افکارک دالنامتبدل اولدینی کوستر مکله برابر بوحالکده تربیه کورده نکدن دالنامحه جین اولدینی ارا مایدر. کوزلک برطوفیودن بشقه برشری اولدینی حالده کورکو، اقلیم، ادیان، ملیت کی بر. طاقا تأثیرات مادیه و معنویه (پسقولونیک) ایله تأثیر ایدر. دهاطوغریسی بو طوفیو (gout) محیط ایله تبدل ایدر. طبیی بوتبدل افکارکنه اشیا به دکل، صورت مادیه راجعدر. برده هر کس عینی رتبه و درجه ده فکرنی تربیه ایتمش اولوب حقیقت اشیا حقدده ناقص معلوماتلری بولند. یغندن بوقیل افرادک طبیی فکری، ملاحظه لری حائز اهمیت اولماز. فقط متخالف، متکثر اولان بوقدر افکاری ده انتخاب و قبول یک. مشکل برمشله اولدیغندن ایشک ایچندن جیقلماز. فی الحقیقه صورت ظاهرده بویهلر، تحری حقیقت انسانی بتون اتوار فیوضاته غرق ایدر. تعالیاب اولق تحری حقیقه و ایسته در. شو حالده صور نامتبان اولان طوفیو حقدده بر قانون منتظم وضعی غیر قابلیدر!!.. خیر!!..

«کوزلشی» سومک، بالجله موجود ایدن تاذذ پیدا ایده جک یولده استفاده ایشک، حاصلی هر نوع کوزلکه، سعادت و کماله منجذب بولنق انسانک طوغوشی ایجابندن. ایشته کوزلک فکری - که فنون نفسیه نک موضوعی دیکدر - انسانک بویالاندن نشأت ایدر «جدا منور افکار اولان ذوات متجدا طوفیو حقدده بر قانون منتظم وضع ایتمشدر که بوک «فن بدایع» [استه تیک] نامی و برلمشدر. استه تیک روحک مقیاسیدر. بوفن جلیک منبئی روحدر، نفس ناطقه در. ذوق سلیم اربابک علم روح (پسقولوی) تدقی فلسفه روح قانونلرینه مراعاتله وضع ایستکلری (فن بدایع)، کوزل و جیرکی آیرمقدده بر طریق احسیدر.

شوحالده، آثار ادبیه مزی، ابدی ایدی احترامده طولاشه جق، آثار عالییه تدقی ادب و جدیت و علوتلری میدانه قویه جق آتقی استه تیک قانونلرینه تبعاً یابیلان تقدید ایدر.

فیوضات تقدیده استحصال اولنور. تقدید یک عالی ایکن مع التأسف بعضاً قدری تنزیل اولنور.

بر ادیبمزم شمدی بزم یایدیغمز تقدیده «مؤاخذه» نام محقق و برمشدی. نه قدر طوغری.

تقدید ایسه «قیر رتیق» لفظ فرانسونیسنک مقابلدر. دنیاده شخصیاتدن قورتملش هیج برشری اوله مدیعی کی، بزم تقدیدات ادبیه مزده دائره شخصیاتک نامرکنده مستقر قالمشدر. قواعد، املا، وزن و قافیه

خطایی یابه جق ذوالک هیج بروقدده ارباب دهاییه یرو اوله میه جق بدیهات اموردن ایکن بونرک اواتر ییچا ییچلری حقدده جف القلم اولسون محق بولنسون بورودیلان مؤاخذات برده بیرونا نه تنقید لفظی و بولوب برخطای قاضی اختیار اولنور. مع التأسف ارباب قلممزم هب بووادی پستیده طولاشوب طور یورلر. بعضاً تنقیده مقارن شیر کوریلور. فقط صاحب اثر مقدمه سنی یک بیطر. قانه یوروتورکن، کیندیکه شخصیات و تمدن و خصوصیت و ادیلرینه دوکولیور. نهایت استفاده سی مفقود قالیور.

هنوز اوج کاله واصل اوله میان علممزم ایچنده (فن بدایع) ققداتی جدا اهدر. ایشته بوقصانیت نزه قلملرمزی تقدیر ایتدیر میور!!..

برسی جیقارده مدت عمر نده یکر می اوتوز بیک حقیقه ک یازی بازار ایسه تحبیا تأمین شهرت ایدم ییلور می!!..

فرانسه ده بر موتسکیو جیقمش (esprit des lois) نامنده بر قاج بوز حقیقه ک برکتبایله تأمین شهرت ایدرک حیات بدیه نائل اولمش!!.. خارطه نامده صافا لغمه لایق برسون سوبیلان حقیقه ل طولوسی یازی یازان محرر لر دن زیاده تأمین شهرت ایدیور.

اثرینک کثرت و قتلیه بر ادبی، بر بحرری دوشونمک اولمز، انک قدرت علمییه سنی ماهیت ادبیه سنی مطالعه ایشک لازمدر.

بژده سوزک، مقاله نک صاحبه، امضه سته یاقیلور، مندرجاتی نظردفته الخاز. هنوز شهرت ادبیه لری شایع اولماش نه قدر صاحب قلم وارد که، ارباب اقتداره یرو اوله ییلور. بونلردن برسی شهرت معلومه صاحب برقیقه عطف ایشنه بی چاره قهقهه جهله ایچنده بوغو- لور قالور!!.. فسبحان الله!!..

ترقیمزه، ترقی ادبی ولسانیمز مدارعظم اوله جق تنقیده صاریلم. مؤاخذات ارباب ادبیه باقشماز. شخصیات ایسه هیج مناسبت آلاماز. ازمیرده منتشر ازمیر غزیه سنی مقالات اخلاقیه سنی حقدده (م. ص) امضاسیله وریلان جوابلر بوکا ایدیلان مقابلهر معلوم هب شخصی!!.. [م. ص] برده سنی التندن جیق!!.. [دیکم ایله عادات ایش شخصیه جیقه جق! بوقدر بورودیلان قلملرله هرکس کندی حساب اوله رق شونی دیکم ایسته یور:

بن عالم، سن جاهلسک بژده «ماهیتی اثبات ایدن آثار عملدر» دیهرک مقاله مزه ختام وریور.

ناصح علوی

مدیری: محمد طاهر

محررات: مظهریک مطهری